Estetica in Fotografie

Partea II - Compozitia in Fotografie

Acest articol este al doilea dintr-o serie de eseuri care trateaza aspectele estetice din fotografie. Scopul acestei serii este de a va ajuta sa creati imagini care sa indeplineasca cat mai multe criterii estetice, in ultima instanta - fotografii frumoase. Aceste eseuri fac parte din seria de workshop-uri (2003-2004) - http://www.luminous-landscape.com/workshops/ab-ws.shtml

Acest material se ocupa de aplicarea practica, prin exercitii, a conceptelor, tehnicilor si a abordarilor discutate in celelalte articole. Toate acestea vor asigura o baza solida pentru perfectionarea abilitatilor fotografice.

Zion Winter Sunrise

In primul articol am invatat despre modul in care camera fotografica reproduce subiectul fotografic si despre diferentele fata de ce vedem cu ochii nostri. In acest articol vom aplica in practica cele aflate pana acum, in scopul de a realiza fotografii. Dar, inainte de aceasta, sa invatam cum se compune o fotografie.

Compunerea unei bune fotografii nu este simpla, iar a invata pe altii cum sa creeze fotografii interesant compuse este chiar si mai dificil. De fapt, compozitia este unul dintre cele mai dificile aspecte ale

fotografiei ca si a oricarei arte vizuale. Profesorul meu din facultate, Scot McLeay chiar a refuzat sa ne invete compozitie. Singura sa recomandare in aceasta privinta a fost „fiecare zona din fotografie are o pondere egala”.

Daca va veti astepta la reguli pe care, aplicandu-le, sa puteti rapid sa faceti poze mai bune, ei bine, paragraful precedent nu prea va ajuta. Totusi acesta exprima, chiar daca intr-o maniera mai criptica, bazele fotocompozitiei.

Una dintre greselile pe care le fac multi fotografi este aceea de a urma recomandarea care se gaseste in brosura "Cum sa facem fotografii mai bune" scoasa de Kodak intr-un tiraj impresionant! Aceasta recomandare precizeaza ca trebuie sa va plasati subiectul in centrul cadrului si sa fiti atenti sa nu lasati in afara cadrului parti ale subiectului. Aceasta recomandare se adreseaza mai ales fotografiei de portret si inseamna sa plasati subiectul in centrul cadrului si de asemenea, ca acesta sa se uite direct in aparat cand dvs. apasati pe declansator. Ei bine, aceasta este reteta de a obtine cele mai plicticoase fotografii. Este adevarat ca in acest fel persoana respectiva va apare in fotografie dar nimeni nu se va uita la poza dvs., poate cu exceptia membrilor de familie, si acestia doar din politete!

Recomandarea Kodak este in contradictie cu afirmatia lui Scott McLeay, dupa care fiecare parte din cadru este la fel de importanta. Plasarea subiectului in centrul imaginii este doar una dintre posibilitati si probabil cea mai neindicata, deoarece utilizeaza doar centrul cadrului. Ce se intampla la marginile cadrului? Dar la colturi? Plasind subiectul in afara centrului nu ar face imaginea mai interesanta? Gandind la aceste aspecte, deja am facut primii pasi pe calea intelegerii fotocompozitiei. Deja am invatat cateva aspecte fundamentale, pe care le recapitulam:

- compunerea unei fotografii nu implica obligatoriu plasarea subiectului principal in centrul cadrului;
- descentrarea subiectului determina o fotografie mai interesanta
- trebuie folosite atat marginile cat si colturile cadrului; deoarece nu avem cum sa scapam de ele si trebuie sa le folosim intr-un mod cat mai creativ, mai util.

Recomandarea Kodak "plasati subiectul in centrul cadrului fotografic" era destinata fotografilor ocazionali, care fac in general poze de familie. Trebuie sa avem in vedere ca, acum multi ani, majoritatea aparatelor foto aveau vizor separat, a carui precizie nu era prea buna. Cu alte cuvinte, vizorul nu putea arata cu exactitate ce va intra in imagine si ce nu va intra, marginile imaginii nu erau bine stabilite asa incat plasarea subiectului la marginea vizorului, producea o imagine in care subiectul putea sa fie integral reprezentat in poza sau sa fie doar partial. In cele mai rele cazuri, acesta putea fi aratat doar partial, taiat. Plasarea subiectului principal in centrul imaginii, suficient de departe de marginile cadrului, rezolva aceasta problema. Imaginea rezultata nu ar fi una castigatore la concursurile de fotografii dar utilizatorii nu se vor mai plange de imprecizia vizoarelor. Nu vor apare capodopere, dar nici reclamatii!

Astazi lucrurile stau cu totul altfel. Aparatele moderne SLR arata pana la 99% din campul fotografiat in vizor si astfel elimina riscul de a taia vreo parte importanta din imagine. Folosirea trepiedului ne permite nu numai sa incadram fiecare fotografie cat mai precis, dar si sa asiguram incadrari identice chiar daca mutam locul de statie. De asemenea, utilizarea filmului diapozitiv impune ca in cadru sa se vada exact ce s-a incadrat in momentul fotogrfierii. Cand Kodak a facut acea recomandare, procesul folosit era de tip negativ-pozitiv iar copierea era facuta manual de un operator, care avea posiblitatea de a decupa din cadrul negativului portiunea de interes. La fel stau lucrurile si in cazul in care noi ne ocupam de scanarea negativelor si de imprimarea copiilor pozitive. Iar daca fotografiem pe medii digitale, nici nu trebuie sa mai asteptam prea mult, putem vedea rezultatul imediat pe ecranul LCD.

Astfel, avem un control precis asupra a ce va fi inclus in cadru si a ce va fi eliminat. Putem realiza aceasta:

a) analizind cu mare atentie elementele care vor fi incluse in cadru

b) controlind locul in care aceste elemente vor fi plasate.

Tear Drop Arch and Moonrise

Modul percutant de a vedea

Un alt mod de a defini fotocompozitia apartine lui Edward Weston. Cand a fost intrebat despre cum ar defini compozitia, acesta a raspuns: "Fotocompozitia este cel mai percutant mod de a vedea."

Definita lui Weston cuprinde doua aspecte: "a vedea" si "percutant". Stim deja din primul articol ca fotografia reprezinta un mod de a vedea. Acum aflam ca fotocompozitia se refera la puterea de impact, asadar o viziune cu impact, percutanta.

Daca fotocompozitia este cel mai percutant mod de a vedea, si a vedea este cel mai puternic mod de a fotografia, atunci fotocompozita este cel mai bun mod de a fotografia. Daca asta suna ca o deductie logica aristotelica, este adevarat. Sa vedem daca este si aplicabila.

Exista mai multe moduri de a compune un cadru.

Pentru un ochi antrenat, exista mai multe moduri de a compune un cadru fotografic. Cand am constatat acest fapt, a fost pentru mine o revelatie, deoarece multi ani m-am chinuit sa recreez fotografiile create de alti fotografi. Acele imagini m-au impresionat si am incercat sa calc pe aceleasi „carari”. Problema era ca, atunci cand ma aflam in fata peisajului fotografiat de altii, nu putem concepe decat un singur mod de aranjare in cadru, cel pe care-l realizare predecesorul meu. Nu puteam vedea creativ prin proprii ochi. Eram sclavul modului in care celalalt vazuse acel peisaj.

Intr-o buna zi am reusit sa ma eliberez din aceasta "sclavie" (cum am reusit, face subiectul altui articol).

Din acea zi am inceput sa vad lumea prin proprii ochi si am inteles ca nu exista o singura incadrare pentru o anumita locatie ci ca exista numeroase moduri de incadrare. Mintea mea, intr-un fel oarecare, s-a deschis iar tintele mele s-au schimbat, si anume am incercat sa fotografiez nu ce au vazut altii, ci doar ce vedeam eu atunci, cu ochii mintii mele. Din acel moment am inceput sa realizez propriile fotografii.

Fotocompozitia - o varianta dintre multe altele

Se ivea acum o alta problema: nu puteam fotografia decat cateva dintre multele posibilitati care mi se ofereau! Trebuia sa fac acum o selectie severa, deoarece constatam ca am la dispozitie un timp foarte scurt in care lumina era cea mai potrivita. Si atunci am revazut definita lui Weston, fapt care m-a ajutat sa separ „graul de neghina”, ca sa spun asa...

Ceea ce trebuia sa caut era nu o fotocompozitie draguta sau originala ci trebuia sa gasesc "cel mai percutant mod de a vedea". Pentru a pune in aplicare acest precept, am inceput prin a cerceta scena fotografica din diverse unghiuri si a observa care ar fi unghiul cel mai favorabil si care m-ar impresiona cel mai puternic.

Dupa aceasta lunga disertatie despre compozitie, ar fi util sa vedeti daca lucrurile stau la fel si pentru dvs. Incercati si dvs si vedeti daca puteti pune in practica ideile prezentate si aici.

Veti observa ca, de fiecare data cand fotografiez, petrec mult timp cercetind scena inainte de a declansa prima data. Iar in aceasta investigare a scenei, utilizez un Linhof Multifocus Viewfinder (LMFV), care este unul dintre accesoriile mele fotografice de maxima incredere. In esenta, este un vizor portabil care-mi permite sa "decupez" o imagine pe care as putea sa o obtin printr-un zoom 75 - 400 mm pe formatul 4 x 5 (sau, echivalent 135: 24 - 135 mm). Desigur, as putea realiza acelasi lucru cu o camera foto echipata cu un zoom 24 - 135 mm dar vizorul Linhof este mai usor si mai compact decat orice camera foto. De asemenea, are avantajul ca nu-mi arata in vizor tot felul de date de expunere, ceea ce-mi permite sa ma concentrez exclusiv pe compozitie.

The Linhof Multifocal Viewfinder

Cand utilizez LMFV pot sa observ compozitia pe sute de imagini, fara ca macar sa instalez in statie camera mea foto 4x5. Pe masura ce compun imagini dupa imagini, pot sa evaluez puterea de impact a fiecareia (Tineti minte? Eu caut cel mai percutant mod de a vedea o scena!). Multe dintre aceste posibile fotografii sunt banale dar, privind prin vizorul Linhof, imi dau imediat seama cand un anumit unghi de abordare determina o imagine suficient de puternica. Cand observ aceasta, continui sa observ scena prin mici ajustari ale punctului de statie, tot cu ajutorul vizorului. Cand, in fine, am determinat cea mai buna pozitie, instalez camera mea 4 x 5, stiind foarte precis ce doresc sa fotografiez. Deoarece punerea in statie a unei camere 4 x 5 este mare consumatoare de timp, utilizarea vizorului Linhof este foarte utila si eficienta, iar calitatea sa optica este excelenta.

Desigur, o camera foto 4x5 impune alte abordari comparativ cu o camera in formatul 135, dar ceea ce voiam sa subliniez in paragrafele anterioare este ca eu petrec foarte mult timp observind si mult mai putin fotografiind. Cu alte cuvinte, intai caut o compozitie si apoi, in baza acestei idei, creez o fotografie.

Desigur, LMFV este o scula grozava, dar scumpa. O alternativa ieftina ar fi sa va confectionati dintr-un carton negru, un cadru, prin decuparea unui dreptunghi corespunzator formatului pe care lucrati (24 x 36, 6 x 6, etc). Acest vizor simplu va ajuta sa decupati posibila fotografie de elementele perturbatoare din jur dar si de informatiile deranjante care apar in vizorul unei camere foto. Eu am utilizat ani de zile un astfel de cadru, inainte de a-mi cumpara vizorul LMFV. Aveam cu mine cateva astfel de "vizoare" de carton, fiecare ajustat corespunzator unui anumit tip de format de negativ si de obiectiv.

Trebuie sa va spun ca exista unele camere foto cu vizoare detasabile, cum este si Fuji 617, care are cate un vizor pentru fiecare obiectiv. Cand fotografiez cu acest model, iau cu mine doar vizorul, in timp ce camera foto sta in rucsac; cercetez scena privind prin vizorul detasabil si care-mi arata exact ce ar iesi pe negativ. Cand gasesc compozitia care-mi place, despachetez camera, o instalez in pozitie si fac fotografia.

Reguli de compozitie

Si pentru ca acest eseu nu poate fi complet daca nu include si cateva reguli de compozitie, iata, in incheierea acestui material, cateva:

Lake Powell Sunset

1. Regula treimilor

Aceasta regula va recomanda sa impartiti imaginea in trei fasii egale si astfel sa compuneti imaginea pe treimi. Aceasta regula se aplica atat la sectiuni orizontale cat si la sectiuni verticale. Subiectul va fi plasat fie pe una din liniile orizontale fie pe o linie verticala. In fotografia "Lake Powell Sunset", de exemplu, lacul si stancile ocupa doar o treime din suprafata, in timp ce norii si cerul ocupa doua treimi.

2. Regula sectiunii de aur

Regula taieturii de aur a devenit celebra in timpul Renasterii, desi a fost descoperita inca din antichitate. Regula sectiunii de aur arata ca cea mai importanta zona dintr-o imagine se situata in apropierea coltului dreapta-jos, aproximativ la un sfert pe inaltime si un sfert pe latime. Fotografia „Zion Winter Sunrise” a fost compusa in concordanta cu aceasta regula. Planta yucca, cel mai important element din prim-plan este localizata in apropierea coltului din dreapta-jos, la distanta egala atat de latura de jos cat si de latura din dreapta. De ce coltul din dreapta jos? In principal, pentru ca, teoretic, cand "citim" o fotografie, procedam in mod similar cu citirea unui text: de la stanga la dreapta si de sus in jos. Si, intrucat lectura se termina in coltul din dreapta jos al paginii, aceasta zona ne retine atentia pentru cel mai lung timp, deoarece aici fie ca textul se termina, fie ca facem o pauza pentru a intoarce foaia. Aceasta regula nu se aplica insa la chinezi si la japonezi.

3. Liniile calauzitoare

Liniile din imagine calauzesc privirea in cadru si constituie o alta metoda clasica de compunere a imaginii. Exemple clasice sunt drumurile, soselele, calea ferata, etc. si care calauzesc privirea spre orizont.

In fotografia de peisaj nu avem drumuri sau cai ferate, decat numai daca decidem sa includem in cadru si constructii ale omului. Din fericire avem si alte elemente, care actioneaza la fel de eficient. Unul dintre acestea este un curs de apa, asa cum se poate observa in fotografia raului Virgin la apus. In acest

caz, cursul de apa ne calauzeste privirea in adancime, spre orizont. Forma serpuitoare a albiei raului adagua romantism imaginii si o face mai interesanta.

The Virgin River and the Watchman at Sunset

4. Perspectiva

Utilizarea perspectivei determina rezultate compozitionale interesante. In exemplul de mai sus, pe masura ce raul merge spre orizont, latimea sa in imagine scade, ca efect al perspectivei care spune ca dimensiunile obiectelor apar proportional mai mici, pe masura ce obiectele sunt situate mai departe de privitor. Perspectiva este una dintre cele mai eficiente metode de a reprezenta profunzimea si distantele dintr-o imagine.

5. Incadrarea

In aceasta imagine, in mod tipic peisajul din fundal, este incadrat de un alt element, in mod curent un element din prim-plan. In imaginea "Tear Drop Arch Moonrise" am utilizat rama reprezentata de Tear Drop Arch pentru a incadra peisajul din Monument Valley. Fara acest arc stancos, imaginea cu Monument Valley ar fi fost mult mai putin spectaculoasa.